

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering : 23 mei 2024

Zaaknummer : 667618

Onderwerp: : Kader klimaatadaptieve kernen

De raad wordt voorgesteld

1. In te stemmen met het Kader klimaatadaptieve kernen.

Aanleiding

Wateroverlast, hitte, overstroming en droogte zijn de laatste jaren steeds meer actuele en relevante thema's geworden. Denk aan de extreem natte winter afgelopen jaar en de droge en hete zomers van 2018 en 2019. De klimaatscenario's uit 2023 van het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI) laten zien dat de opwarming van Nederland verder toeneemt en weersextremen vaker gaan voorkomen. Ook in Oude IJsselstreek merken we dat er steeds vaker sprake is van weersextremen. Hevige piekbuien in de zomer, langere periodes van hitte en droogte en nattere winters. In de kernen zijn de gevolgen van met name hitte en wateroverlast merkbaar. Dit Kader klimaatadaptieve kernen geeft duidelijkheid over streefwaarden waarboven de gemeente woongebieden met prioriteit meer klimaatadaptief wil inrichten. Voor de inwoners wordt het zo duidelijker of ze kunnen verwachten dat in hun eigen omgeving vanuit de gemeente maatregelen getroffen gaan worden.

Het klimaatadaptief inrichten van de kernen (signaleren, analyseren en aanpassen) is opgenomen als actiepoint in de Klimaatagenda 2022-2026 en in de Visie op landschap, natuur en groene kernen. In de begroting van 2023 en 2024 is aangekondigd dat dit actiepoint verder wordt uitgewerkt in een plan om streefwaarden voor klimaateffecten vast te leggen. Daarnaast is inzicht nodig in de consequenties van het overschrijden van de streefwaarden. Om de consequenties van klimaateffecten te verminderen is ook een werkproces ontwikkeld voor mogelijke klimaatadaptieve maatregelen. Het Kader klimaatadaptieve kernen heeft als doel om, met betrekking tot de toenemende weersextremen, een veilige, leefbare en gezonde leefomgeving te realiseren en te behouden voor alle inwoners.

Wat wordt met beslissing bereikt

In het Kader klimaatadaptieve kernen worden streefwaarden vastgelegd om klimaateffecten van hitte en wateroverlast te signaleren en te analyseren. Daarnaast wordt aangegeven hoe we, indien nodig, de bestaande kernen gaan aanpassen om te zorgen dat de klimaateffecten worden beperkt tot binnen de streefwaarden. Zo werken we voor en samen met onze inwoners aan een veilige, leefbare en gezonde leefomgeving.

Argumenten om in te stemmen met voorgestelde beslissing(en)

- 1.1. De weersextremen nemen toe en dat vraagt om signalering, analyse en mogelijk aanpassingen in de bestaande openbare ruimte.*

Als gemeente hebben we de taak om te zorgen voor een goede openbare ruimte voor onze inwoners. Deze openbare ruimte heeft verschillende belangrijke functies zoals mobiliteit, ruimte voor nutsvoorzieningen en versterken van de biodiversiteit. Hieraan gekoppeld is voor inwoners de openbare ruimte belangrijk voor ontspanning, ontmoeting,

verbinding, ruimte en veiligheid. De afgelopen jaren wordt steeds duidelijker dat klimaatadaptatie belangrijk is in de openbare ruimte. Er is letterlijk ruimte nodig voor bijvoorbeeld schaduw, koelte en plekken om water te bergen. Dit vraagt om vastlegging van streefwaarden omdat overschrijding kan leiden tot een onacceptabele kans dat inwoners schade lijden als gevolg van extreem weer. Denk aan hittestress en wateroverlast, beide effecten kunnen grote gevolgen hebben zowel op gebied van gezondheidsschade als materiële schade aan eigendommen. Aan de hand van streefwaarden identificeren we aandachtslocaties en bepalen we de prioritering. Aan de hand van die prioritering worden aanpassingen in de openbare ruimte meegekoppeld met andere gemeentelijke taken of als separaat project vormgegeven. Zo zorgen we voor het welzijn van onze inwoners en behoudt van een prettige en veilige leefomgeving.

1.2. Het Kader klimaatadaptieve kernen geeft streefwaarden die objectief onderbouwd zijn.

Het was een zoektocht om de verschillende consequenties van klimaateffecten in beeld te brengen en dat te vertalen naar meetbare en objectieve streefwaarden. De mogelijke klimaateffecten kunnen zich uiten in materiële schade, maar ook in gezondheidsschade. Daarnaast zijn deze effecten lokaal zeer wisselend en ook persoonsafhankelijk. De focus bij het bepalen van de streefwaarden ligt op bronnen met een wetenschappelijke basis, zodat ze zo objectief mogelijk zijn. Daarnaast volgen we de landelijk normen/richtlijnen, voor zover beschikbaar.

1.3. Vanuit verschillende oplossingsrichtingen kunnen we op gestructureerde wijze werken vanuit prioriteit waardoor de middelen evenredig worden verdeeld.

Welke actie nodig is bij overschrijding van de streefwaarden is heel divers. Wel is het belangrijk om aan inwoners duidelijkheid te geven wanneer gemeentelijke actie verwacht mag worden vanuit onze rol voor het algemeen belang. Daarom ligt de focus op een prioritering waarbij klimaateffecten die het grootste aantal inwoners raakt, als eerste worden opgepakt. Wij identificeren drie oplossingsrichtingen: 1 kleinschalige acties en samenwerking met inwoners (bijvoorbeeld Stichting Steenbreek); 2 nodige aanpassingen meekoppelen met projecten zoals groot onderhoud aan wegen/riolering en 3 brede herontwikkeling vanuit meerdere opgaves. Deze oplossingsrichtingen kunnen naast elkaar uitgevoerd worden. De oplossingsrichtingen één en twee bestaan al en kunnen we verder uitwerken zodat klimaatadaptatie (mede) sturend is in de uitvoeringsprojecten. Mocht het zo zijn dat een brede herontwikkeling nodig is dan volgt een separaat voorstel uitgewerkt voor de specifieke locatie inclusief benodigde middelen. Dit voorstel kan dan mee worden genomen in de raadsbehandeling van de begroting van het desbetreffende jaar.

1.4. Het Kader klimaatadaptieve kernen geeft nadere invulling aan actiepunten benoemd in overkoepelend beleid zoals de Klimaatagenda, Visie op landschap, natuur en groene kernen en Water- en rioleringsprogramma

Zowel in de vastgestelde Klimaatagenda als in de Visie op landschap, natuur en groene kernen is al aangekondigd dat het nodig en gewenst is om inzicht te hebben in de consequenties van klimaateffecten en streefwaarden vast te leggen wanneer aanpassingen van de openbare ruimte nodig zijn. De Klimaatagenda en de Visie op landschap, natuur en groene kernen hebben meer overkoepelend beleid. Dit Kader klimaatadaptieve kernen is een nadere invulling waar specifieke maatregelen en projecten uit voort komen. Het Water- en rioleringsprogramma heeft klimaatadaptatie als een belangrijk uitgangspunt en voert waar mogelijk projecten klimaatadaptief uit, dit Kader helpt om hier verder invulling aan te geven.

Kanttekeningen

a. De data van klimaateffecten zijn gebaseerd op datamodellen. De streefwaarden zijn onderbouwd vanuit literatuuronderzoek. Het is belangrijk om hier bewust mee om te gaan.

Het gebruik van data en wetenschappelijke onderzoek is onmisbaar om kennis en inzicht te verzamelen en afwegingen te maken. Het is ook heel belangrijk om hier bewust gebruik van te maken. De datamodellen zijn een hulpmiddel maar zeker geen absolute waarheid. Om die reden is de stap 'realiteitscheck' in het werkproces opgenomen. Dat betekent in het kort dat de data voor ons een signaalfunctie hebben, waarna nader onderzoek en/of metingen buiten in het veld wordt uitgevoerd voor we besluiten om tot actie over te gaan. Datagedreven werken is en blijft mensenwerk.

- b. *Het analyseren van bestaand bebouwd gebied met data van mogelijke klimaateffecten en aan de hand daarvan eventueel projecten en acties te organiseren is een nieuw vakgebied.*

Natuurlijk is de gemeente al jaar en dag verantwoordelijk voor de openbare ruimte voor onze inwoners. In die openbare ruimte komen vele functies samen. Daar komt nu klimaatadaptatie bij om te zorgen dat de openbare ruimte toekomstbestendig is en blijft voor onze inwoners. Dat vraagt een aanpassing in het gemeentelijk werkproces en dat kost tijd en aandacht. Daarnaast kan het zijn dat aanpassingen in de openbare ruimte, met als aanleiding klimaatadaptatie, extra investeringen vragen (menskracht en geld). Om welke investeringen het gaat is op dit moment niet te voorspellen, dat is afhankelijk van de geconstateerde klimaateffecten, de huidige uitgangssituatie en eventuele meekoppelkansen omdat ook vanuit andere opgaves ingrepen in de openbare ruimte nodig of gewenst zijn. Voor de situaties die nu niet structureel georganiseerd zijn (de derde oplossingsrichting uit argument 1.3) kiezen we om eerst deze aandachtslocaties te identificeren. Voor deze brede herontwikkellocaties is het dan nodig om per locatie problematiek, prioriteit en mogelijke maatregelen eerst uit te werken in een apart voorstel, inclusief benodigde investering. Dit plan van aanpak wordt dan ter besluitvorming meegenomen in de eerstvolgende begrotingscyclus.

Kosten, baten, dekking

Het Kader klimaatadaptieve kernen wordt in principe uitgevoerd binnen beschikbare uren van medewerkers. Ditzelfde geldt voor de uitvoering van projecten. In eerste instantie wordt dat uitgevoerd binnen beschikbare uren en budgetten. Het is mogelijk dat voor projecten waar een brede herontwikkeling nodig is, een plan van aanpak wordt uitgewerkt in een apart voorstel en ter besluitvorming meegenomen wordt in de eerstvolgende begrotingscyclus.

Uitvoering

Planning

Het Kader klimaatadaptieve kernen wordt behandeld in de raadsyclus van mei 2024. Na vaststelling van dit kader door de Gemeenteraad gaan we ambtelijk aan de slag met de uitvoering. Dat betekent dat de verdere data-analyse en uitvoering van het werkproces zoals beschreven in het Kader wordt opgepakt. Vanuit de data-analyse kan het zijn dat locaties waar brede herontwikkeling nodig is worden uitgewerkt in een apart voorstel en ter besluitvorming worden meegenomen in de eerstvolgende of latere begrotingscyclussen.

Personeel

N.v.t.

Communicatie/participatie

N.v.t.

Evaluatie/verantwoording

Inhoudelijke en financiële verantwoording gebeurt via de bestuursrapportages

Bijlagen

1. Kader klimaatadaptieve kernen

Burgemeester en wethouders,

Ron Frerix

Secretaris

Wvd. Burgemeester

Raadsvergadering d.d.

- conform voorstel
- zonder hoofdelijke stemming
- met algemene stemmen
-stemmen voor.....stemmen tegen
- aangenomen
- aangenomen met amendement.....
- aangehouden
- verworpen
- ter vergadering uitgereikt bij agendapunt
- in handen van B&W gesteld
- opmerkingen/toezeggingen.....
-

Raadsvergadering d.d. 23 mei 2024

De raad van de gemeente Oude IJsselstreek,

overwegende dat

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 26 maart 2024

BESLUIT:

1. In te stemmen met het Kader klimaatadaptieve kernen.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Oude IJsselstreek in zijn openbare vergadering van 23 mei 2024

De griffier,

de voorzitter,

M.B.J. Looman

M.W.J. Maasdam-Hoevers